

EFICIENȚA ENERGETICĂ

Eficiența energetică este o prioritate strategică a uniunii energetice, care se bazează pe principiul „eficiența energetică înainte de toate”. Măsurile de eficiență energetică sunt recunoscute ca un mijloc de a ajunge la aprovizionarea sustenabilă cu energie, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, îmbunătățirea securității aprovizionării, reducerea costurilor la import, și ca mijloc de promovare a competitivității europene. Legislația UE privind eficiența energetică a evoluat semnificativ în ultimii 15 ani. În 2023, colegiitorii au majorat obiectivul de eficiență energetică, și anume obiectivul de reducere a consumului final de energie al UE, la 11,7 % până în 2030.

TEMEI JURIDIC

Articolul 194 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

REALIZĂRI

A. Directiva privind eficiența energetică

1. Directiva privind eficiența energetică: către 2020

Directiva originală privind eficiența energetică ([Directiva \(2012/27/UE\)](#)), intrată în vigoare în decembrie 2012, a impus statelor membre să fixeze obiective orientative naționale în materie de eficiență energetică prin care să se asigure că UE și-a îndeplinit obiectivul principal de reducere a consumului de energie cu 20 % până în 2020. În termeni absoluți, consumul de energie al UE până în 2020 trebuia să nu fie mai mare de 1 474 și 1 078 de milioane de tone echivalent petrol (Mtep) pentru energia primară și respectiv cea finală. Statele membre au avut libertatea de a face aceste cerințe minime mai exigente în eforturile lor de a economisi energie. De asemenea, directiva a introdus un ansamblu de măsuri obligatorii pentru a ajuta statele membre să atingă acest obiectiv și să stabilească norme obligatorii din punct de vedere juridic pentru utilizatorii finali și furnizorii de energie. Statele membre au trebuit să își publice planurile naționale de acțiune pentru eficiență energetică pe o perioadă de trei ani.

2. Directiva revizuită privind eficiența energetică: către 2030

În noiembrie 2018, în cadrul pachetului „[Energie curată pentru toți europenii](#)”, Comisia a propus o [revizuire](#) a Directivei privind eficiența energetică, crescând obiectivele UE de reducere a consumului de energie primară și finală până la 32,5 % până în 2030, comparativ cu previziunile din 2007 privind consumul de energie pentru 2030. În termeni absoluți, consumul de energie al UE până în 2030 nu ar trebui să fie mai mare de 1 128 și respectiv 846 Mtep pentru energia primară și respectiv cea finală. Directiva

impunea, de asemenea, statelor membre să pună în aplicare măsuri de reducere a consumului lor anual de energie cu 4,4 % în medie până în 2030. În conformitate cu [Regulamentul \(UE\) 2018/1999](#), statele membre au trebuit să propună obiective naționale privind energia și să stabilească [planuri naționale privind energia și clima](#) pe 10 ani pentru perioada 2021-2030. De asemenea, ele trebuie să prezinte, o dată la doi ani, rapoarte privind progresele înregistrate, care sunt monitorizate și evaluate de Comisie, care poate lua măsuri la nivelul UE pentru a asigura coerența acestora cu obiectivele globale ale UE. Noua directivă a intrat în vigoare în decembrie 2018 și a fost transpusă de statele membre în legislația națională până la 25 iunie 2020.

În iulie 2021, în cadrul pachetului „[Pregătiți pentru 55](#)”, Comisia a propus o primă [revizuire](#) a Directivei privind eficiența energetică pentru a-i alinia obiectivele în materie de eficiență energetică la noul obiectiv climatic ambițios al UE și a încorporat în legislație [primul principiu al eficienței energetice](#) ca pilon al [uniunii energetice](#). În conformitate cu acest principiu, statele membre trebuie să se asigure că soluțiile de eficiență energetică, inclusiv resursele din partea cererii și flexibilitățile sistemului, sunt evaluate în deciziile de planificare, de politică și de investiții majore. Comisia a propus să mărească obiectivul anual obligatoriu de eficiență energetică al UE la cel puțin 9 % până în 2030, măsurat pe baza previziunilor actualizate pentru 2030 făcute în 2020 (echivalent cu obiectivele de eficiență energetică pentru consumul de energie primară și, respectiv, final, la 39 % și, respectiv, 36 % până în 2030), măsurat pe baza previziunilor vechi pentru 2030, făcute în 2007). În termeni absoluți, consumul de energie al UE până în 2030 în temeiul propunerii ar fi de maximum 1 023 și 787 de Mtep pentru energia primară și respectiv cea finală până în 2030.

Propunerea a solicitat statelor membre să stabilească obiective naționale orientative de reducere a consumului de energie, a furnizat o formulă statelor membre pentru a-și calcula contribuțiile, a introdus mecanisme automate consolidate de reducere a decalajelor și a dublat obligația statelor membre de a realiza noi economii anuale de energie la 1,5 % din consumul final de energie între 2024 și 2030. Propunerea a introdus și cerințe exemplare pentru clădirile publice, cum ar fi un obiectiv anual de reducere a consumului de energie cu 1,7 % pentru sectorul public și un obiectiv de renovare de cel puțin 3 % din suprafața totală a clădirilor administrației publice. Ea a propus și atenuarea sărăciei energetice prin acordarea de prioritate clienților vulnerabili și a introdus obligații de audit și cerințe de competență tehnică, în special pentru marii consumatori de energie.

În mai 2022, ca parte a [planului REPowerEU](#) în urma agresiunii Rusiei împotriva Ucrainei, Comisia a propus o a doua revizuire a Directivei privind eficiența energetică, majorând și mai mult obiectivul obligatoriu în materie de eficiență energetică de la 9 % la 13 %. În termeni absoluți, consumul de energie al UE până în 2030 în temeiul propunerii ar fi de maximum 980 și 750 de Mtep pentru energia primară și respectiv cea finală până în 2030.

Propunerea a precizat schimbările de comportament pe termen scurt pentru a reduce cererea de gaze și petrol cu 5 % și a încurajat statele membre să demareze campanii de comunicare specifice care să vizeze gospodăriile și industria și să utilizeze măsuri fiscale pentru a favoriza economiile de energie, cum ar fi rate reduse ale taxei pe valoarea adăugată pentru sistemele de încălzire eficiente din punct de vedere

energetic, izolarea clădirilor și aparatele și produsele aferente. Aceasta a stabilit măsuri de urgență în cazul unei întreruperi grave a aprovizionării și a anunțat orientări privind criteriile de stabilire a priorităților pentru clienți și facilitarea unui plan coordonat la nivelul UE de reducere a cererii. În perioada iulie-decembrie 2022, directiva a fost completată de introducerea unor noi obiective de reducere a cererii pe piața internă a energiei (2.1.9), inclusiv a unui obiectiv voluntar de reducere a consumului de gaze cu 15 % (sau 45 de miliarde de metri cubi) între august 2022 și martie 2023, a unui obiectiv voluntar de reducere a energiei electrice brute cu 10 % între decembrie 2022 și martie 2023 și a unui obiectiv obligatoriu de reducere a energiei electrice cu 5 % în timpul orelor de vârf.

Noua Directivă privind eficiența energetică ([Directiva \(UE\) 2023/1791](#)), în vigoare de la 10 octombrie 2023, stabilește obiectivele UE în materie de eficiență energetică, și anume reducerea consumului de energie primară și finală la nivelul UE la 11,7 % până în 2030, comparativ cu previziunile privind consumul de energie 2030 realizate în 2020. În termeni absoluți, consumul de energie al UE până în 2030 va fi de maximum 992,5 și 763 de Mtep pentru energia primară și respectiv cea finală până în 2030. Fiecare stat membru va stabili o contribuție națională orientativă în materie de eficiență energetică pe baza consumului final de energie pentru a îndeplini obiectivul obligatoriu al Uniunii privind consumul final de energie. Statele membre vor realiza economii cumulate de energie la nivelul utilizării finale până în 2030 echivalente cu noi economii anuale de cel puțin 0,8 % din consumul final de energie până la 31 decembrie 2023, de 1,3 % de la 1 ianuarie 2024, de 1,5 % de la 1 ianuarie 2026 și de 1,9 % de la 1 ianuarie 2028. Directiva a introdus obligația sectorului public de a juca un rol exemplar: organismele publice ale UE trebuie să își reducă consumul final total combinat de energie cu cel puțin 1,9 % în fiecare an comparativ cu 2021 și trebuie să renoveze anual cel puțin 3 % din suprafața totală a clădirilor încălzite și/sau răcite. Acesta a stabilit, de asemenea, obligații de raportare pentru centrele de date, ghișee unice specifice pentru întreprinderile mici și mijlocii, gospodării și organisme publice, precum și obligații pentru planificarea încălzirii și răcirii în municipalitățile cu o populație de peste 45 000 de locuitori.

B. Cadrul general

1. Performanța energetică a clădirilor

a. Directiva privind performanța energetică a clădirilor

Directiva privind performanța energetică a clădirilor ([Directiva \(UE\) 2010/31](#)), modificată în 2018, este menită să asigure faptul că fiecare stat membru dispune de un parc imobiliar foarte eficient din punct de vedere energetic și decarbonizat până în 2050. Directiva privind performanța energetică a clădirilor introduce strategii obligatorii de renovare pe termen lung pentru statele membre pentru a sprijini renovarea parcului național de clădiri publice și private, transformându-l într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonizat până în 2050. Accelerează și transformarea clădirilor existente în „clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero” până în 2050, prevăzând ca toate clădirile noi să aibă un consum de energie aproape egal cu zero începând din 2021 și sprijină modernizarea tuturor clădirilor cu tehnologii inteligente.

La 15 decembrie 2021, Comisia a propus o revizuire a Directivei privind performanța energetică a clădirilor pentru a o alinia la obiectivul ambițios al UE de a fi neutră din punct de vedere climatic. Revizuirea stabilește viziunea și prezintă instrumentele pentru realizarea unui parc imobiliar cu emisii zero până în 2050, introduce o nouă definiție a clădirilor cu emisii zero și rafinează definițiile existente, cum ar fi „clădirile al căror consum de energie este aproape egal cu zero” și „renovarea aprofundată”. Aceasta înlocuiește [strategiile de renovare pe termen lung](#) cu planuri naționale de renovare a clădirilor, mai operaționale și supuse unei mai bune monitorizări, care urmează să fie prezentate până la 30 iunie 2024. Aceasta mărește standardele energetice minime, impunând ca toate clădirile noi din UE să aibă emisii zero începând din 2030 și toate clădirile publice noi începând cu 2027, toate clădirile nerezidențiale din clasa de performanță energetică G să fie renovate pentru a ajunge cel puțin la clasa F până în 2027 și la clasa E până în 2030, iar toate clădirile rezidențiale să ajungă cel puțin la clasa F până în 2030 și la clasa E până în 2033. Revizuirea asigură standarde naționale comparabile pentru certificatele de performanță energetică până în 2025, introduce pașapoarte de renovare voluntare până în 2024 și un indicator al gradului de pregătire pentru soluții inteligente până în 2026 și oferă sprijin financiar pentru atenuarea sărăciei energetice.

La 18 mai 2022, după invadarea Ucrainei de către Rusia și în conformitate cu planul [REPowerEU](#), Comisia a modificat Directiva privind performanța energetică a clădirilor prin consolidarea sprijinului pentru energia solară în clădiri, inclusiv o instalare obligatorie selectată și etapizată a panourilor de energie solară pe acoperiș (inițiativa privind acoperișurile solare) și măsuri de reducere a cererii de energie.

b. Strategia privind valul de renovări ale clădirilor

În octombrie 2020, Comisia a publicat strategia [valului de renovare](#) pentru a stimula renovarea, având ca scop cel puțin dublarea ratelor de renovare în următorii 10 ani și să se asigure că renovările conduc la o mai mare eficiență energetică și a resurselor. Inițiativa „Valul de renovări ale clădirilor” se bazează pe măsurile convenite în cadrul pachetului „Energie curată pentru toți europenii”, în special pe cerința ca fiecare stat membru să publice o strategie pe termen lung de renovare a clădirilor, precum și pe aspectele legate de clădiri ale planurilor naționale privind energia și clima ale fiecărui stat membru.

2. Cogenerarea

În cadrul pachetului privind uniunea energetică, Comisia a lansat în 2016 o [strategie a UE privind încălzirea și răcirea](#) pentru a crește eficiența energetică a clădirilor și a îmbunătăți legăturile dintre sistemele electrice și sistemele de încălzire urbană, ceea ce ar crește utilizarea energiei regenerabile și ar încuraja reutilizarea căldurii și frigului rezidual generate de industrie. Dispozițiile legislative pentru această strategie au fost incluse în pachetul „Energie curată pentru toți europenii”.

[Revizuirea](#) din 2018 a Directivei privind eficiența energetică obliga statele membre să evalueze și să comunice Comisiei potențialul cogenerării cu randament ridicat și al rețelelor de încălzire și răcire centralizate de pe teritoriul lor și să realizeze o analiză

privind costurile și beneficiile bazată pe condițiile climatice, fezabilitatea economică și adecvarea tehnică (cu anumite excepții).

Propunerea Comisiei de [revizuire](#) a Directivei privind eficiența energetică în iulie 2021 a introdus o planificare și o monitorizare mai stricte ale evaluărilor cuprinzătoare, definiții revizuite ale încălzirii și răcirii centralizate eficiente și criterii suplimentare pentru emisiile specifice din cogenerarea cu randament ridicat (270 g CO₂/kWh). În mai 2022, un amendament privind performanța energetică a clădirilor obligă statele membre să promoveze instalarea de panouri solare pe clădiri.

3. Eficiența energetică a produselor

UE a introdus mai multe măsuri privind eficiența energetică a produselor, inclusiv cerințe în materie de proiectare ecologică pentru produsele cu impact energetic ([Directiva 2009/125/CE](#)) și stabilirea unui cadru pentru etichetarea energetică [[Regulamentul \(UE\) 2017/1369](#)]. Noul cadru pentru etichetarea eficienței energetice a produselor elimină clasele A+, A+ + sau A+ + + și revine la o scară mai simplă de clase de la A la G. Între 2021 și 2023, Comisia a adoptat mai multe reglementări privind proiectarea ecologică și etichetarea energetică în ceea ce privește cerințele de proiectare ecologică pentru diferite tipuri de produse.

ROLUL PARLAMENTULUI EUROPEAN

Parlamentul a solicitat în mod constant obiective mai ambițioase în domeniul eficienței energetice și reglementări mai stricte.

La 17 ianuarie 2018, Parlamentul a adoptat [amendamente în primă lectură](#) în care solicită un obiectiv minim de 35 % pentru eficiența energetică în UE până în 2030, mai mare decât obiectivul de 30 % propus de Comisie.

La 15 ianuarie 2020, Parlamentul a adoptat o [rezoluție](#) referitoare la Pactul verde european, solicitând ca Directiva privind eficiența energetică și Directiva privind eficiența energetică a clădirilor să fie revizuite în conformitate cu obiectivele climatice mai ambițioase ale UE. La 17 septembrie 2020, a adoptat o [rezoluție](#) în favoarea maximizării potențialului de eficiență energetică al parcului imobiliar al UE, solicitând Comisiei să elaboreze măsuri coerente pentru a stimula renovarea mai rapidă și mai profundă a clădirilor.

La 14 septembrie 2022, Parlamentul a adoptat un [amendament](#) crescând ușor obiectivul UE privind eficiența energetică propus de Comisie în cadrul planului său RePowerEU, la cel puțin 13 % din consumul de energie finală până în 2030, față de previziunile din 2020. Aceasta este echivalentă cu limitele consumului de energie finală și primară de 740 Mtep și, respectiv, de 960 Mtep.

La 14 martie 2023, Parlamentul și-a definit [poziția în primă lectură](#) referitoare la necesitatea ca clădirile rezidențiale să atingă cel puțin clasa de performanță energetică E până în 2030 și D până în 2033 (față de F și E în temeiul propunerii Comisiei) și la măsurile de sprijin împotriva sărăciei energetice. Clădirile nerezidențiale și publice ar trebui să atingă aceleași clase până în 2027 și, respectiv, 2030. Un set limitat de derogări s-ar aplica clădirilor speciale (monumente, clădiri tehnice, utilizarea temporară a clădirilor sau bisericilor, lăcașurilor de cult etc.) și locuințelor sociale publice în care

renovările ar conduce la creșteri ale chiriei care nu pot fi compensate prin economii la facturile la energie, iar gospodăriilor vulnerabile ar trebui să li se pună la dispoziție granturi și subvenții specifice. Parlamentul și Consiliul se află în prezent în negocieri interinstituționale.

Pentru informații suplimentare pe acest subiect consultați [site-ul web](#) al Comisiei pentru industrie, cercetare și energie.

Matteo Ciucci
11/2023

